א בביצת אפרוח אבל ב טמאה לא איתיביה ג ביצים טהורות ששלקן עם ביצים טמאות אם יש בהן בנותן טעם כולן אסורות הכא נמי בביצת אפרוח ואמאי קרי לה טמאה כיון דאית בה אפרוח קרי לה טמאה והא מדקתני סיפא ד ביצים ששלקן ונמצא אפרוח באחת מהן אם יש בהן בנותן טעם כולן אסורות מכלל דרישא דלית בה אפרוח עסקינן פירושי קא מפרש ביצים טהורות ששלקן עם ביצים טמאות אם יש בהן בנותן טעם כולן אסורות כיצד כגון ששלקן ונמצא אפרוח באחת מהן ה"נ מסתברא דאי ס"ד רישא דלית בה אפרוח השתא דלית בה אפרוח אסורה דאית בה אפרוח מיבעיא אי משום הא לא איריא תנא סיפא לגלויי רישא שלא תאמר רישא דאית בה אפרוח אבל לית בה אפרוח שריא תנא סיפא דאית בה אפרוח מכלל דרישא דלית בה אפרוח ואפילו הכי אסירא ההוא כזיתא תרבא דנפל בדיקולא דבשרא סבר רב ה אסי לשעוריה במאי דבלע דיקולא אמרי ליה רבנן לרב אשי ו אטו דהיתרא בלע דאיסורא לא בלע ההוא פלגא דזיתא דתרבא דנפל בדיקולא דבשרא סבר מר בר רב אשי לשעוריה בתלתין פלגי דזיתא אמר ליה אבוה לאו אמינא לך ז לא תזלזל בשיעורין דרבנן ועוד ח האמר ר' יוחנן ט חצי שיעור אסור מן התורה אמר רב שמן בר אבא אמר רב אידי בר אידי בר גרשם אמר לוי בר פרטא אמר רבי נחום אמר רבי ביריים משום זקן אחד ורבי יעקב שמיה דבי נשיאה אמרו ביצה בס' אסורה בס' ואחת מותרת אמר רבי זירא לרב שמן בר אבא ראה שאתה מטיל בה גבול היתר שהרי שני גדולי הדור לא פירשו את הדבר רבי יעקב בר אידי ורבי שמואל בר נחמני תרוייהו משמיה דרבי יהושע בן לוי אמרי ביצה בס' אסורה בס' ואחת מותרת ואיבעיא להו בס' ואחת בהדי דידה או דילמא לבר מינה ולא פשיט ומר פשיט לה מפשט אתמר אמר רבי חלבו אמר רב הונא י ביצה בס' והיא אסורה בס' ואחת והיא מותרת ההוא דאתא לקמיה דר"ג בר רבי א"ל אבא לא שיער בארבעים ושבע ואני אשער בארבעים וחמש ההוא דאתא לקמיה דר"ש בר רבי א"ל אבא לא שיער במ"ה ואני אשער במ"ג ההוא דאתא לקמיה דר' חייא א"ל כלום יש שלשים טעמא דליכא שלשים הא איכא שלשים משערין אמר ר' חנינא גוזמא אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יהושע בן לוי משום בר קפרא כל איסורין שבתורה בס' אמר לפניו ר' שמואל בר רב יצחק רבי אתה אומר כן הכי אמר רב אסי אמר ר' יהושע בן לוי משום בר קפרא כל איסורין שבתורה במאה ושניהם לא למדוה אלא מזרוע בשלה דכתיב 1 ולקח הכהן את הזרוע בשלה וגו' ותניא בשלה

אין

אפרוח. שהבשר נותן טעם ולא שנא טמאה ול"ש טהורה דנבלה היא: אבל טמאה. בלא אפרוח נמי: כיון דאית בה אפרוח קרי לה טמאה. ואפילו של עוף טהור: ביצים. טהורות ששלקן כו': מכלל דרישא. דנקט טמאה טמאה ממש קאמר ולאו אפרוח דאי בטהורה ואפרוח תרתי למה לי: כיצד ששלקן ונמצא אפרוח באחת מהם. וזו היא טומאתו וכולן מן הטהור: השתא דלית בה אפרוח. אשמועינן דיהבא טעמא ואסורה[ה] ואע"ג דמיא בעלמא הוא: יש בה אפרוח. אפילו טהורה: מיבעיא. כ"ש דיהבא טעמא דהא אפרוח נבלה היא: בדיקולא. קלתת: סבר רב אשי לשעוריה. היתרא ולאוסופי עלה מה שבלעה קדרה כדי לבטל את האיסור והאיסור היה משער כמו שהוא בא לפנינו מצומקת: רבנן. תלמידים: דאיסורא לא בלע. בתמיה. אף האיסור נצטמק וכשנפל היה בו יותר אלא הכל משערים כמות שאנו רואים: בתלתין פלגי דזיתי. משום דלא היה כשיעור היה מזלזל בבטולו ולא בעי ששים: לא תזלזל בשיעורי דרבנן. כלומר אפילו במידי דלא מיתסר מדאורייתא לא תזלזל בשיעוריה ועוד הא מדאורייתא אסור דחצי שיעור אסור מן התורה[א] וחצי שיעור מנין ת"ל כל חלב (ויקרא ז) בפרק בתרא דיומא (דף עד.): ראה שאתה מטיל בה גבול. ראה מה אתה עושה שלא תטעה ותכשיל הסמוכים עליך שאתה מטיל בה גבול להתירה בס' ואחת ואינך מפרש אי בהדי דידה אי לבר מינה והשומעים יעלה על דעתם בהדי דידה והרי שני גדולי הדור נשאלה מהם ולא פירשוה ומאן נינהו רבי יעקב בר אידי ורבי שמואל בר נחמני: ואיבעיא להו גרסינן: פשיט מיפשט. שאינך מטיל שום ספק בדבר לומר ואיני יודע אם היא מן המנין של ס"א או לא: בס' ואחת וביה. דהוו להו ס"ב: ההוא דאתא כו'. פלגא דזיתא דאיסורא הוה וכן עובדא דר"ש בר רבי: אבא. הלא בא מעשה כזה לפניו ולא מצא אלא מ"ז והתיר שמע מינה לאו ס' בעי אף אני מתיר בזה שאיני מוצא בו אלא מ"ה. ולי נראה דהכי קאמר אבא לא שיער בארבעים ושבע אני אשער במ"ה בתמיה אבא בא לפניו מעשה והיה יכול לבטלו במ"ז ולא שיערו להתיר ואסר ואני אתירנו במ"ה וללשון זה אין צריך לפרש בחצי זית אלא [ג]אף בשיעור שלם: הא איכא שלשים משערינן. בתמיה וכולי האי מי [ג]מזלזלין: גוזמא. כלומר למה באת לישאל עליו והלא אפילו שלשים אין בו בהיתר כמות האיסור ולאו דוקא קאמר ליה אלא דבר שאינו יכול לעמוד כלומר כלום יש שם אפילו שלשים ואע"פ שאינו ניתר בכך: בס'. היכא דבלקניה ולא יהיב טעמא אי נמי ליכא למיקם אטעמא כגון מין ומינו אבל היכא דבלקניה ויהיב טעמא לעולם טעמא לא בטיל כדאמר בכמה דוכתין ולקמן (דף צט.) נמי אמרינן יש בהן בנותן טעם בין שיש [א] להעלות במאה ואחד ובין שאין כו' אסור [ד]וכי לא יהיב טעמא בעינן ששים לבטוליה כדלקמן דקתני אין בהן בנ"ט בין שיש להעלות כו' מותר דאמרינן אין בהן להעלות בק"א אלא [ה]במאי לאו בששים אלמא כי לא יהיב טעמא נמי בעינן ששים למר ומאה למר: ושניהם לא למדוה כו'. ואע"ג דאי אתי למילף מיניה מצית למילף אפילו היכא דיהיב טעמא דהא הכא איכא למימר דאי שלא במינו הוה יהיב טעמא אפילו הכי רבנן אחמור ואמור טעמא לא בטיל: זרוע של איל נזיר הוא המורם ממנו ומניפין אותו וניתן לכהן ואסור לזרים [ו]והאיל כולו נאכל לבעליו דהא שלמים הוא:

בביצת אפרוח. וה"ה (ב) בשאר בנמצא בה דם דשדא תיכלא כולה ונראה דטמאה שהיא קלופה אפשר דאסורה וירושלמי [ו]גבי גיעולי ביצים משמע דיש חילוק בין קלופות לשאין קלופות ושמא לענין זה נמי יש חילוק והא דלא משני הכא הא בקלופה הא בשאינה קלופה משום דסתם ביצים מבשלים אותן בקליפתן: **פירושי** קא מפרש. [ז]הכא לא פריך א"ה אסורות אסורות למה לי וכן בכמה דוכתין ובכמה דוכתין פריך[י]: **דנפל** בדיקולא דבשרא. בערוך[ח] מברו בהדי היא ניימא ודיקולא שפילא[ט] פירוש קלתא וכתוב בתשובת הגאונים דהכי קאמר דנפל ליורה גדולה שיש בה שיעור דיקולא[י] וקשה כיון דלאו לדיקולא נפל מאי קאמר סבר רב אשי לשעוריה במאי דבלעה דיקולא ובקונטרס פירש דיקולא קלחת וקלחת הוא כלי שמבשלין בה בשר כדאמר בהמוכר את הספינה (ב"ב עד.) כל שלשים יום מהפך להם ניהגם כבשר בקלחת ואפשר דקרי ליה דיקולא משום הרתיחות שעולות בתוכו שנקראים דיקולי כדאמר פרק כל שעה (פסחים דף לט:) אמר רב יוסף לא ליחלט איניש תרתי חיטי בהדי הדדי דילמא אזל חדא (ג) בגלדי דחברתה ולא סליק ליה דיקולא דמיא מד' רוחתא[כ]: **ואיבעיא** להו בששים ואחד כו'. ומדלא פירש בהדיא בששים והיא מותרת ליכא למיפשט מידי דשמא רבי יהושע בן לוי עצמו הוא מסופק ומיהו קשה דלקמן קאמר רבי יהושע בן לוי כל איסורין שבתורה בששים משמע [ח] בששים של היתר כמו גיד בששים ואין גיד מן המנין ויש לומר דהתם משמיה דבר קפרא קאמר לה אבל הכא מדקאמר בששים אסור משמע שפיר דבששים של היתר נמי אסור להכי אית לן למימר דלדידיה הוה מספקא ליה: **כל** איסורין שבתורה בששים. פירש בקונטרס דאף כי לא יהיב טעמא בעי ששים ואין נראה ומה שהביא ראיה מלקמן אפרש לקמן בעזרת הש"י:

אין

עין משפט נר מצוה

עט א ב מיי' פט"ו מהל' מאכלות אסורות הל' יט [כ] סמג לאוין קמא טוש"ע יו"ד סי' פו סעיף ה ו:

פ ג מיי' פ"ט מהל' מאכלות אסורות הל' ט' [ופט"ו הלכה כד] סמג לאוין קמא טוש"ע יו"ד סי' צ סעיף א וסי' צט ס"ד:

פא ד [מיי' פט"ו שם הלכה יח] טוש"ע יו"ד סי' צח סעיף ו:

פב ה מיי' פ"ד מהל' מאכלות אסורות הל"ב ופ"ב מהל' שביתת עשור הלכה ג:

פג ו מיי' פט"ו מהל' מאכלות אסורות הל"ט סמג לאוין קלג קמא טוש"ע יו"ד סי' פו סעי' ה וסי' צח סעיף ז:

שיטה מקובצת

א] דחצי שיעור אסור מן התורה כדאמרינן חצי שיעור מנין: ב] בחצי זית אלא בשיעור שלם: ג] בתמיה וכולי האי מי מזלזלינן: ד] ובין שאין וכו' אסור ואילו כי לא יהיב טעמא: ה] אלא בכמה לאו בששים אלמא: ו] ואסור לזרים והאיל נאכל לבעליו דהא שלמים הוא כצ"ל ועל שאר כל הדבור עד סוף העמוד נרשם עליו: ז] הכא לא פריך. נ"ב עי' תוס' בכורות דף ל"א ע"ב: ח] משמע טפי דבששים של היתר:

רבינו גרשום

סבר רב אשי לשעוריה במאי דבלע נמי דיקולא. כלומר דיקולא היה רותח ונפל כזיתא תרבא לתוך דיקולא רותח וסבר רב אשי לשעוריה ששים במאי דבלע כו'. ההוא (כי) פלגא זיתא כו' כלומר נפל לדיקולא רותח. לשעוריה בתלתין פלגי דזיתי כלומר דאי היו שם שלשים חצאי זיתא דבישרא היה מתירו שהיה מקיל ביותר. ההוא דאתא לקמיה דרבן גמליאל. כלומר חצי זית חלב שנפל לתוך יורה של בשר רותחת. אבא לא שיער כו' שהיה מקיל בחצי שיעור:

מסורת הש"ס

א) [תוספתא דתרומות פ"ט ה"ה], ב) [שם], ג) [נ"ל אסי], ד) יומא עג: עד., ה) [ואוסרת רש"ש], ו) [סוף פרק י' דתרומות], ז) [עיין תוס' בכורות לא: ד"ה א"כ], ח) [ערך דקל א], ט) [סנהדרין ו.], י) [עד כאן נערין], כ) [וע"ע תוס' לקמן ק. ד"ה כשקדם],

תורה אור השלם

1. וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת הַזְּרֹעַ בְּשֵׁלָה מִן הָאַיִל וְחַלַּת מַצָּה אַחַת מִן הַסַּל וּרְקִיק מַצָּה אֶחָד וְנָתַן עַל כַּפֵּי הַנָּזִיר אַחַר הִתְגַּלְּחוֹ אֶת נִזְרוֹ:
במדבר ו יט

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בס' וכו' שיש בהן להעלות: (ב) תוס' ד"ה בביצת אפרוח וה"ה בנמצא בה כצ"ל ותיבת בשאר נמחק: (ג) ד"ה דנפל וכו' דילמא אזל חדא ויתיב בצירי' דחברתה ולא סליק להו דיקולא:

מוסף רש"י

חצי שיעור. כלומר פחות מכשיעור (יומא עג:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones